

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateliek **1/ Z. V.**, bývajúcej v H., **2/ M. K.**, bývajúcej v R., obidve zastúpené JUDr. A. P., advokátkou v K., proti odporcom **1/ M. G.**, bývajúcej v R. č. X. a **2/ M. L.**, bývajúcej v R. č. X., obidve zastúpené JUDr. E. S., advokátkou v R., **o neplatnosť vydedenia a iné**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 12C 78/2003, o dovolaní navrhovateliek proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. januára 2010 sp. zn. 9 CoD 55/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rožňava rozsudkom z 20. decembra 2007 č.k. 12C 78/2003-308 zamietol žalobu žalobkýň, ktorou sa domáhali určenia, že poručiťka Ž. B., zomrelá X. nepodpísala závet, ktorým určila za dedičku žalovanú M. L., že dôvody pre vydedenie žalobkýň a ich potomstva uvedené v notárskej zápisnici z X. sp. zn. N., N. nie sú dané, že vydedenie je neplatné a táto zápisnica je neplatná. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania a žalobkyniam uložil povinnosť nahradiť spoločne a nerozdielne trovy konania štátu vo výške 37 139,-- Sk (1 232,78 Eur). Na základe vykonaného dokazovania ustálil, že X. bol do notárskej zápisnice zriadený závetkyňou závet s vydedením, pričom notárska zápisnica obsahovala všetky zákonom vyžadované náležitosti. Svedeckými výpoveďami a znaleckým dokazovaním mal tiež preukázané, že závetkyňa bola v čase vykonania úkonu do notárskej zápisnice orientovaná a netrpela žiadnou duševnou poruchou, vykonaným dokazovaním považoval za vyvrátené tiež spochybňovanie pravosti podpisu závetkyne a za preukázané považoval i dôvody vydedenia. Rozhodnutie o trovách účastníkov konania odôvodnil ustanovením § 151 ods. 2 O.s.p., pretože právna zástupkyňa žalovaných trovy konania

nevyčíslila a rozhodnutie o trovách konania štátu odôvodnil § 148 ods. 1 O.s.p. a vznikom trov konania štátu na znalečnom.

Na základe odvolania žalobkyní Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 27. januára 2010 sp. zn. 9 CoD 55/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, pričom do úvahy vzal iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je logický rozpor v hodnotení dôkazov z hľadiska závažnosti, zákonnosti, pravdivosti, resp. vierohodnosti a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 132 - § 135 O.s.p. Žalobkyniam uložil spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania každej po 117,53 Eur do 15 dní.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobkyne. Žiadali, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že odvolací súd sa odchýlil od výroku súdu prvého stupňa a to vo výroku o náhrade trov konania a nerozhodol o náhrade trov konania štátu, ktoré súd prvého stupňa uložil žalobkyniam zaplatiť v mesačných splátkach, pričom sa jedná o rozhodnutie zásadného významu. Ďalej namietli, že odvolací súd sa nezaoberal ich písomným podaním ani návrhom na vykonanie dokazovania opakovane predneseným, keď súd prvého stupňa odmietol výsluch znalcov a nepoložil im otázky na objasnenie existencie prejavu fyziológie starnutia a jeho pôsobenie na stav pamäti u osoby vo veku 90 rokov, čím nebola objektivizovaná okolnosť poručiťky zapamätania si udalostí, resp. rozpoznaní následkov konania a tiež znalcami nebola ozrejmená okolnosť, že poručiťka si nepamätala a nezaoberala sa tým, že jej syn a vnuk boli opakovane súdne trestaní. Takéto konanie považujú za rozporné s ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., čo je podkladom pre podanie dovolania. V ďalšom zopakovali tvrdenia uvádzané v konaní pred prvostupňovým a odvolacím súdom. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Žalované v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné a dôvody podľa § 237 O.s.p. nejestvujú. V prípade úspechu žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpené advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa dovolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovoláním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku vecí právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska

ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Žalobkyne v dovolaní nenamietali, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti pred súdom konať sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na to, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Medzi základné práva účastníka konania patrí aj právo účastníka konania napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje (§ 201 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil, že by súd prvého stupňa žalobkyniam nejakým závadným procesným postupom znemožnil realizáciu procesných práv, priznaných im procesným predpisom. Vo vzťahu k žalobkyniam nedošlo postupom súdu prvého stupňa ani postupom odvolacieho súdu k odňatiu možnosti pred nimi konať.

Pokiaľ žalobkyne namietali, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo pri vykonávaní dokazovania, nevykonaním navrhovaného dôkazu, nepriznaním významu určitému dôkazu alebo nesprávnym vyhodnotením niektorého dôkazu, dovolací súd uvádza, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobkýň nie je postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). S otázkou vykonania dôkazov súvisí problematika ich hodnotenia - pokiaľ by dovolateľky namietali aj nesprávne hodnotenie dôkazov, nepriznanie významu určitému dôkazu alebo prehliadnutie významu niektorého dôkazu alebo priznanie významu dôkazu, ktorý význam nemal, dovolací súd uvádza, že nesprávne hodnotenie dôkazov (dovolací súd sa hodnotením dôkazov nezaoberal) nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Len ak by dovolanie bolo procesne prípustné (o tento prípad ale nejde), mohli by byť nimi tvrdené skutočnosti právne významné ako dovolací dôvod podľa § 242 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Pokiaľ žalobkyne v dovolaní namietali, že odvolací súd „...sa odchyľil od výroku súdu prvého stupňa a to vo výroku o náhrade trov konania účastníkov a nekonal, resp. nerozhodol o výroku o náhrade trov štátu...“, dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd potvrdil svojim výrokom rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu, t.j. aj v časti týkajúcej sa trov konania účastníkov a štátu. Z toho dôvodu dovolanie v tejto časti je neprípustné nielen z dôvodov vyššie uvedených, ale aj s poukazom na ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkýň v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce

proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. apríla 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová